

Kovács Bálint*

A Chevron-ügytől a Loper Brightig: A közigazgatási mérlegelési jogkör átalakulása az USA-ban

1. BEVEZETÉS

Az Amerikai Egyesült Államok alkotmányának II. és III. szakaszai szerint a jogértelmezési jogkör a bírói és a végrehajtói hatalom között került elosztásra. Az alkotmány több mint két évszázados működése alatt ez gyakran szült feszültséget a két hatalmi ág között. Ezt a feszültséget az elmúlt négy évtizedben az USA Legfelsőbb Bírósága egy méröldkőnek számító határozatával igyekezett rendezni. Az 1984-es *Chevron U.S.A. Inc. kontra Natural Resources Defense Council, Inc.* ügyben az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága egy keretet hozott létre a megosztott értelmezési jogkörnek, amely az ügy neve után *Chevron-deferencia* néven vált ismertté.¹ A *Chevron-deferencia* lényege egy vélelem megteremtése volt, miszerint a Kongresszus jogalkotásában fennálló joghézagok pótlása a közigazgatási hatóságok jogkörébe került át.²

Ez több mint egy egyszerű értelmezési döntés, ugyanis egy olyan vélelemről van szó, amely szerint a jogszabályi homályosság vagy kétértelműség a törvényhozó implicit hatalomátruházását jelenti a végrehajtó hatalom javára. A *Chevron-deferencia* szerint a szövetségi szintű ügynökségek – mint például az ügyben is megjelenő Környezetvédelmi Ügynökség (*Environmental Protection Agency, EPA*) – jelentős mozgásteret nyertek a szervezésüket és működésüket szabályozó jogszabályok értelmezésében. Ez egyben azt is jelentette, hogy a közigazgatási hatóságok a törvényhozó újabb jogalkotási aktusai nélkül is alkalmazkodhattak a változó tudományos és gazdasági realitásokhoz.

A *Chevron-deferencia* négy évtizedes pályafutását 2024. június 28-án szakította meg a Legfelsőbb Bíróság a *Loper Bright Enterprises kontra Raimondo* és a *Relentless, Inc. kontra Kereskedelmi Minisztérium* összevont ügyekben hozott határozatával. Röviden, a Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte meg, hogy a *Chevron-deferencia* összeegyeztethetetlen a közigazgatási eljárási törvénnyel (*Administrative Procedure Act*), valamint a hatalmi ágak alkotmányos szétválasztásával. Ezzel a határozattal az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága a jogszabályi értelmezési jogkört újra a bíróságoknak adta vissza.

E jogesetelemzés célja feltárni a *Chevron-deferencia* kialakulásának kontextusát és dogmatikai alapjait. Céлом bemutatni, hogy miképpen alkalmazták, illetve korlátozták, majd végezetül milyen érvek mentén bírálták felül a *Chevron*-döntést. Végezetül pedig röviden kitérek arra is, hogy a *Chevron*-elv felülbírálatának milyen mélyreható jelentősége van.

2. ELŐZMÉNYEK

A *Chevron*-ügyet megelőző négy évtizeden keresztül a *Skidmore-deferencia* volt irányadó, mely szerint a közigazgatási ügynökségek értelmezése nem kötelező a bíróságokra nézve, viszont meggyőzőerejükkel arányos tiszteletet érdemelnek.³ Az ügy alapját egy munkaügyi jogvita adta, pontosabban a munkavállalók rendelkezésre állása helyének és idejének munkáltató általi meghatározásának munkaidőként történő értelmezését célozta tisztázni.⁴ A kérdés arra terjedt ki, hogy a Munkaügyi Minisztérium (*Department of Labor*) Bér- és Munkaidőosztály vezetőjének (*Administrator of the Wage and Hour Division*) az 1938. évi tisztességes munkavégzési körülményeket szabályozó jogszabály (*Fair Labor Standards Act*) szerinti munkaidő-meghatározására vonatkozóan kiadott értelmezésének milyen súlyt kell adni.

A *Skidmore-deferencia* szerint a bíróságoknak négy tényező mentén esetenkénti értékelést kellett végezniük a közigazgatási hatóságok által biztosított jogszabályi értelmezések kapcsán, megvizsgálva (1) a hatóság mérlegelésének megalapozottságát, (2) annak érvényességét, (3) következetességét, valamint (4) egyéb meggyőző tényezőket.

A *Skidmore*-ügyben hozott döntésében a Legfelsőbb Bíróság külön kiemelte, hogy nincs törvényi rendelkezés arra vonatkozóan, hogy a kormányzati értelmezési iránymutatásokat a bíróságoknak milyen mértékben kell követniük.⁵ A Bíróság e kijelentését felülírta az 1946-ban elfogadott közigazgatási perrendtartást szabályozó törvény (*Administrative Procedure Act*), melynek 706. §-a szerint minden releváns jogi kérdésről a felülvizsgáló bíróság dönt, ideértve az alkotmányos és törvényi

* Kutató, Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet. Adjunktus, Nemzetközi Magánjogi Tanszék, Állam- és Jogtudományi Kar, Szegedi Tudományegyetem.

1 *Chevron U.S.A., Inc. v. NRDC*, 467 U.S. 837 (1984).

2 Angol nyelven a *Chevron deference* megnevezés alatt ismert jogi elvet *Chevron-deferenciának* fordítom.

3 *Skidmore v. Swift & Co.*, 323 U.S. 134 (1944).

4 Az Európai Unió Bíróságának a SIMAP (C-303/98), valamint a Jaeger (C-151/02) ügyeihez hasonlóan.

5 Cass R. SUNSTEIN: *Chevron as law*. *The Georgetown Law Journal*, Vol. 107, 2019, 1630.

rendeletek értelmezését, valamint a közigazgatási hatóságok intézkedéseinek, illetve jogalkalmazásának korlátait.⁶

Dióhéjban, a törvényhozói és bírói jogalkotást követő szabály tehát az volt, hogy a bíróságok a közigazgatási hatóságok értelmezéséből okulhatnak, de nem kötelesek azoknak alávetni magukat. Ezt változtatta meg a Chevron-ügy.

3. A CHEVRON-DEFERENCIA

A Chevron-ügy a tiszta levegőről szóló törvényhez kapcsolódó 1977. évi módosítások (*Clean Air Act Amendments of 1977*) értelmezési bonyodalmaiból származik. A jogszabály szerint azok a szövetségi tagállamok, amelyek nem teljesítették a nemzeti levegőminőségi szabványokat (ún. *nem-megfelelő területek*), engedélyeztetési programon kellett átessenek. Az engedélyeztetési program célja a légszennyezés új vagy módosított, jelentős álló forrásainak (*new or modified major stationery sources*) szabályozása a légszennyezés megelőzése érdekében.

A Legfelsőbb Bíróság elé utalt kérdés az „álló forrás” (szennyezési forrás) kifejezés pontos jelentésének, tartalmának meghatározását célozta, ugyanis a jogszabály nem egyértelműsítette, hogy ez egyéni szennyezőanyag-kibocsátó berendezésre (pl. egy kémény) vagy egy egész ipari létesítményre vonatkozik. A Carter-kormány alatt a Környezetvédelmi Ügynökség (*Environmental Protection Agency*, vagy EPA) az előbbi értelmezést alkalmazta, ami azt jelentette, hogy olyan esetekben, amikor egy ipari létesítmény valamely egységében megnövekedett a kibocsátás, új kibocsátásiforrás-felülvizsgálati eljárás elindítását vonta maga után még akkor is, ha az ipari létesítmény más részein – kompenzálás érdekében – csökkentette a kibocsátást. A Reagan-kormány alatt viszont ez az értelmezés megváltozott: az EPA az álló forrás kifejezést a teljes ipari létesítményre kiterjesztette. Ezen értelmezés szerint egy ipari létesítmény egy egységes *buborékot* képez, így a *buborékon* belüli egységek kibocsátásának megnövekedése csak abban az esetben váltja ki a kibocsátási felülvizsgálatot, ha ezzel a teljes létesítmény kibocsátása megnövekedik.⁷

Az új értelmezés kapcsán a *Natural Resources Defense Council* (NRDC)⁸ nevű civil szervezet bíróság előtt nyújtott be kifogást. Álláspontja szerint az EPA értelmezése nem egyeztethető össze a *Clean Air Act* jogszabály levegőminőség javítására irányuló céljával. A *U.S. Court of Appeals for the District of Columbia Circuit* döntésében a felperessel egyetértett, hogy a *buborék* koncepció nem egyeztethető össze egy olyan jogszabállyal, ami a levegő minőségét javítani célozza, nem pedig pusztán jelenlegi helyzetében megőrizni. Fellebbezésre került sor, amelynek a Legfelsőbb Bíróság egyhangúlag helyt adott, és a döntést hatályon kívül helyezte.

6 5 US Code § 706 (2012).

7 Kent BARNETT – Christopher J. WALKER: *CHEVRON in the Circuit Courts*. *Michigan Law Review* Vol. 116(1), 2017, 65.

8 Az NRDC nonprofit környezetvédelmi szervezet, amelynek célja a tudomány, a jog és az érdekvédelem segítségével megvédeni a bolygót, a vadvilágot és az emberek jogát a tiszta levegőhöz, vízhez és egészséges környezethez. Tudósok, jogászok és több millió tagból álló kiterjedt hálózatával olyan kérdésekkel foglalkozik, mint a klímaváltozás, a környezeti szennyezés megelőzése és a fenntartható energia érvényesülése. Lásd <https://www.nrdc.org/about>.

A Legfelsőbb Bíróság a vizsgálatot kétlépcsős folyamatként formalizálta, amelyben az EPA – mint közigazgatási hatóság – mérlegelési jogkörét a bírósági jogértelmezéssel szemben előnyben részesítette.

4. A KÉTLÉPCSŐS FOLYAMAT

A Legfelsőbb Bíróság által kidolgozott kétlépcsős folyamatban az első lépés a törvényhozói szándék felmérését célozza. Tehát, hogy a Kongresszus közvetlenül foglalkozott-e a szóban forgó kérdéssel. Amennyiben a bíróság megállapítja, hogy a törvényhozó szándéka egyértelmű, akkor annak a bíróság és a kormányzati ügynökség is érvényt kell, hogy biztosítson, az ügy pedig lezárásra kerül. A határozat szerint a törvényhozó szándékát a hagyományos jogértelmezési eszközök alkalmazásával kell megállapítani. A Legfelsőbb Bíróság a Chevron-ügyben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a törvényhozó az *álló forrás* kifejezés konkrét meghatározásáról nem nyilatkozott, tehát a törvény szövege a *buborék* koncepciót illetően kétértelmű volt.⁹

A második lépésben a Legfelsőbb Bíróság az észszerűséget vizsgálta. Eszerint, ha a bíróság megállapítja, hogy a törvény hallgat vagy kétértelmű egy adott kérdés tekintetében, akkor a bíróságnak meg kell vizsgálnia, ha a kérdéshez kapcsolódó kormányzati ügynökségi értelmezés a jogszabályt megengedhető vagy észszerű módon egészíti ki (*permissible construction of the statute*).¹⁰ A Bíróság szerint az EPA *buborék* koncepciójának alkalmazása észszerű szakpolitikai (*policy*) döntés volt, amely megfelelően mérlegelte az ipari növekedéshez fűződő gazdasági érdeket és a szennyezés-ellenőrzéshez kapcsolódó környezetvédelmi érdeket. Azt is hozzátette, hogy a bírák ezen a területen nem rendelkeznek szakértelemmel, illetve nem tartoznak politikai számadással. A Legfelsőbb Bíróság szerint, ezek miatt, az észszerű szakpolitikai alternatívák közötti választás a *politikai hatalmi ágak* döntését kell, hogy képezze, nem pedig az igazgatószolgálatát.

5. A CHEVRON-DEFERENCIA JOGELMÉLETI ALAPJAI

A Chevron-ügyből származó legjelentősebb jogrendszeri újítás az értelmezési jogkör hallgatólagos vagy implicit átruházása volt. A döntést előkészítő John Paul Stevens bíró érvelése szerint, amikor a Kongresszus egy kétértelmű vagy joghézagot tartalmazó törvényt fogad el, annak kiegészítésére vonatkozó jogkörét a törvény végrehajtásáért felelős közigazgatási ügynökségre hallgatólagosan átruházza.

A Chevron-deferencia a kifejezett jogkörátruházást az implicit átruházással egyenértékűnek tekintette. Eszerint a törvény hallgatása nem minden esetben egy bíróság által kitöltendő joghézagot jelent, hanem a végrehajtó hatalom részére történő konkrét hatáskör-átruházást.

9 *Chevron U.S.A., Inc. v. NRDC*, 467 U.S. 837 (1984), 845.

10 *Id.*, 843.

A Legfelsőbb Bíróság ehhez még további két indokot is hozzáfűzött. Egyik indok a modern kormányzás komplexitásából következik: a Bíróság szerint az EPA az a hatóság, amelyik a légszennyezés-ellenőrzés terén megfelelően mély technikai ismeretekkel rendelkezik, amelyekkel a bíróság nem.¹¹ A másik indok – talán az előbbinél is fontosabb –, hogy a politikai döntéseket politikailag elszámoltatható szereplőknek kell meghozniuk. Bár a döntés elismeri, hogy az ügynökségek nem közvetlenül elszámoltathatók, megjegyzi, hogy a végrehajtó vezetője (a döntés a *Chief Executive* kifejezést használja, az államelnökre utalva) felelősséggel tartozik a politikai döntéséért.¹² Ez a fajta politikai felelősségvállalás azt is jelenti, hogy egyes korlátok mentén, kormányváltás esetében, a jogértelmezésben bekövetkezett változás legitim lehet.

A Chevron-ügyben hozott döntés tehát a törvényben szereplő joghézagok esetében a probléma megoldását a politikai döntéshozók kezébe adta, lépését a közigazgatási hatóságok technikai szakértelmével és demokratikus felelősségvállalásával indokolva.

6. A CHEVRON-DEFERENCIA PÁLYAFUTÁSA

A Chevron-ügyben hozott döntés nagy népszerűségnek örvendett, ugyanis több funkciót is betöltött, amelyekkel az amerikai jogra mélyreható hatást gyakorolt. Fennállásának négy évtizedében a szövetségi közigazgatási jog egyik legfontosabb döntései között említendő: több mint 18 000 szövetségi bírósági döntésben került idézésre.¹³ Talán ennél is fontosabb, hogy a Chevron-ügy által létrehozott jogkörátruházási vélelem (deferencia) a kormányzati intézmények részére lehetővé tette a pontatlan és megöregedett jogszabályok új körülményekhez való igazítását. Nem utolsósorban fontos szerepet töltött be a jogszabályok egységes alkalmazása terén is, ugyanis a közigazgatási ügynökségek szintjén összpontosította az értelmezési jogköröket, így a különböző bíróságok értelmezéséből fakadó következetlenségeket is csökkentette.

A Chevron-deferencia lehetővé tette az elavultnak tűnő jogszabályok hatékony továbbélését. E körben két fontos példát említenék röviden. Az egyik a klímaváltozással kapcsolatos szabályozási jogkör, amelyet a Chevron-ügyben hozott döntést követően, ugyanazon *Clean Air Act* jogszabály alkalmazásával a már említett EPA továbbra is betölthetett.¹⁴ A másik pedig az internet *Federal Communications Commission* általi szabályozásához kapcsolódik, az 1934. évi *Communications Act*, illetve az 1996. évi *Telecommunications Act* jogszabályok értelmezésével.¹⁵

A Legfelsőbb Bíróság döntéséből következik a Chevron-doktrína másik fontos jellemzője: annak rugalmassága. A végrehajtó hatalom szintjén bekövetkezett politikai változásokat nem kellett jogszabályba foglalni, illetve nem minden esetben vált szükségessé a meglévő jogszabályok módosítása. A Chevron-doktrína ugyanis lehetővé tette, hogy egy új politikai vezetés, ugyanazon (változatlan) jogszabály kapcsán, elképzeléseit a közigazgatási hatóságok által alkalmazott jogértelmezéssel tükrözze. Ennek feltétele a jogszabály adott kérdéssel kapcsolatos kétértelmű vagy hézagos volta.

7. A CHEVRON-DEFERENCIA LEÉPÍTÉSE

A Legfelsőbb Bíróság két fontos döntése emelendő ki, amelyekkel a Chevron-deferencia korlátozásra került, anélkül, hogy teljes mértékben felülírásra került volna.

Az egyik a *United States v. Mead Corp.* ügyben 2001-ben született döntés, amellyel a Legfelsőbb Bíróság a már bemutatott kétlépcsős vizsgálat elé egy *nulladik lépés* néven ismert vizsgálatot helyezett kilátásba. Lényege, hogy a Bíróság megítélése szerint a Chevronban lefektetett alapelvek csak abban az esetben alkalmazhatók, ha a Kongresszus a közigazgatási hatóságra törvényerejű szabályok megalkotására irányuló jogkört ruházott át.¹⁶ Tehát a hatósági vélemények vagy jogalkalmazási iránymutatások formájában közzétett jogértelmezések a korábbi *Skidmore*-ügy alapján nyertek súlyt.¹⁷

További lényeges lépés a *jelentős kérdés* doktrína, mi szerint jelentős gazdasági és politikai kérdésekben, a bíróságok nem feltételezhetik, hogy a Kongresszus szabályozási jogkörét a közigazgatási hatóságra hallgatólagosan átruházta.¹⁸ E körben a *King v. Burwell* és *West Virginia v. EPA* ügyek képezik a legfontosabb mérföldköveket.¹⁹

Végezetül a *Loper Bright Enterprises v. Raimondo* ügyben 2024 júniusában hozott döntésében, a Legfelsőbb Bíróság végleg eltörölte a már nagyrészt kiüresedett Chevron-doktrínát.²⁰ Az ügy a *Magnuson-Stevens* törvény²¹ értelmezéséből eredt, amely a halászatot szabályozza és a *National Marine Fisheries Service* (NMFS) nevű hatóságot hatalmazza fel a halászat felügyeletével. Az NMFS további szabályokat alkotott, amelyek szövetségi állami megfigyelők halászhajókra való kiküldését tette lehetővé, azzal a további köteleességgel, hogy a halászati tevékenységet folytató gazdasági társaság az így kijelölt megfigyelő napidíjának kifizetésére vált kötelessé. A *Loper Brights Enterprises* heringhalászattal foglalkozó családi vállalkozás a körülbelül USD 700 körüli összegben megállapított napidíj kifizetésének kötelezettségét a bíróság előtt kifogásolta. Ez a jogvita vezetett a Chevron-doktrína felülbírlására.

11 Id., 865. o.

12 Ibid.

13 Amy HOWE: Supreme Court strikes down Chevron, curtailing power of federal agencies. *SCOTUSblog*, 2024. június 28., elérhető itt: <https://www.scotusblog.com/2024/06/supreme-court-strikes-down-chevron-curtailing-power-of-federal-agencies/>.

14 Shai STERN – Itay BITON: The Regulatory Triad: Reimagining Environmental Law in the Post-Chevron Era. *Villanova Environmental Law Journal*, Vol. 36/1, 2025, 8.

15 National Cable & Telecommunications Association v. Brand X Internet Services, 545 U.S. 967 (2005).

16 *United States v. Mead Corp.*, 533 U.S. 218 (2001).

17 Benjamin M. BARCZEWSKI: Chevron Deference: A Primer, *Congressional Research Service*. R44954, 5–6.

18 Catherine M. SHARKEY: Cutting in on the Chevron two-step. *Fordham Law Review*, Vol. 86, 2018, 2414–2415.

19 *King v. Burwell*, 576 U.S. 473 (2015); *West Virginia v. Environmental Protection Agency*, 597 U.S. 697 (2022).

20 *Loper Bright Enterprises v. Raimondo*, 603 U.S. 369 (2024).

21 *Magnuson-Stevens Fishery Conservation and Management Act* (MSFCMA).

Az egyik legfontosabb érv, ami alapján a Legfelsőbb Bíróság 6–3-as többséggel hatályon kívül helyezte a Chevron-deferenciát, a korábban is említett közigazgatási eljárási törvény (APA) 706. §-án alapul, mely szerint minden releváns jogi kérdésben a felülvizsgáló bíróságnak kell döntenie. Az előadó bíró – Robert főbíró – szerint, a fenti jogszabály szöveghű értelmezésével a Chevron-deferencia összeegyeztethetetlen.²² A döntés szerint a bírák a jogértelmezésre vonatkozó törvényes kötelezettségükről nem mondhatnak le, illetve a törvényi kétértelműség vagy hézag nem jogkörátruházást, hanem olyan jogi problémát jelent, amelyet a bíróságoknak hagyományos jogértelmezési eszközökkel kell feloldozniuk.²³ Thomas bíró kihangsúlyozta, hogy a Chevron-deferencia valójában a hatalmi ágak szétválasztásának elvét sérti, így tehát alkotmányellenes, ugyanis a bíróságokat arra kötelezi, hogy lemondjanak jogértelmezési feladatukról, és lehetővé teszi, hogy a végrehajtó hatalom olyan törvényhozói feladatokat gyakoroljon, amelyekre nem kapott felhatalmazást.²⁴

A Legfelsőbb Bíróság kiemelte, hogy döntésével nem a Chevron-elvre támaszkodó, korábban eldöntött ügyek újratárgyalását célozza. A Chevronra támaszkodó, jogerőre emelkedett döntéseket tehát nem nyitja meg felülvizgálatra. Ezekben az ügyekben, mint a fent említett *Clean Air Act* és a buborékelmélet, a jogértelmezés helyben marad. Az amerikai jogrendszer alapszabályai szerint a jogerőre emelkedett bírósági határozatok újratárgyalásának feltételét az új jogi alapokra támaszkodó kifogás képezi.²⁵

A *Loper Bright*-döntéshez három bíró eltérő különvéleményt fogalmazott meg, amelyben helyeselték a szakpolitikai kérdések terén fontos szerepet betöltő közigazgatási hatóságok szakértelmének igénybevételét. A Kagan bíró által megfogalmazott különvélemény szerint a döntéssel a bíróságokhoz került át az a jogkör, ami korábban a Chevron-deferencia alapján a közigazgatási hatóságoknak volt átengedve.²⁶ A vélemény kritizálja továbbá a Chevron-doktrínától való eltérésből származó demokratikus deficitet.

8. ZÁRÓ GONDOLATOK

A Chevron-deferencia eltörlése azt jelenti, hogy a jog értelmezése újra a bíróságok monopóliumát képezi, amit kontinentális jogász szemlélettel teljesen természetesnek találhatunk. A Legfelsőbb Bíróság döntésének alapját képező értelmezési jogkör implicit átruházása azt a jelenséget írja le, amikor a törvényhozó szándékosan hagy hiányosságot vagy kétértelműséget egy jogszabályban. A Chevron-deferencia szerint a törvényhozó ilyen módon implicit megbízza a közigazgatási hatóságokat azzal, hogy szakpolitikai szakértelmükre támaszkodva, politikai felelősséget vállalva, a hiányos vagy kétértelmű rendelkezéseket maguk töltsék meg tartalommal.

A Chevron-deferencia eltörlése egyben a korábbi *Skidmore*-deferenciához való visszatérést jelenti, mely szerint a közigazgatási hatóságok szakértelmét figyelembe kell venni, viszont a jogszabály értelmezése végső soron a bíróság feladatát képezi. Ez az elv az USA közigazgatási eljárási törvényével is összhangban van.

A magyar jogrendszerben érdemes megemlíteni e körben a 2/2015. (XI. 23.) KMK véleményt a mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozatok felülvizgálatáról, amely a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény alapján kialakult bírói gyakorlatot foglalja össze. Ezt követte a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény, melynek 85. § (5) bekezdése határozza meg a mérlegelési jogkör bírói felülvizgálatának szempontjait. A mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozatoknak széles körű deferenciát biztosító értelmezés a fentiek fényében elképzelhetetlen.

Az állam működéséből származó kihívások bár hasonlóak tengeren innen és túl, a jogrendszerek alapvető logikájának különbségeiből adódóan, az USA Legfelsőbb Bírósága olyan megoldást tett lehetővé, amely egy kontinentális jogrendszerben nem valószínű, hogy megvalósulhat.

22 *Loper Bright Enterprises v. Raimondo*, 603 U.S. 369 (2024), 15.

23 *Id.*, 22–25. o.

24 *Id.*, Thomas, J., Concurring, 2–3.

25 *Loper Bright Enterprises v. Raimondo*, 603 U.S. 369 (2024), 34–35.

26 Eredeti nyelven: „A rule of judicial humility gives way to a rule of judicial hubris.” Lásd *ibid.* Kagan, J., Dissenting, 3.